

Lek
og glede
i fokus
OKKA BARNEHAGE

OKKA BARNEHAGE

Årsplan 2022-2023
Jernhagen barnehage

**EIGERSUND
KOMMUNE**

Grøne Bråden barnehage | Hellvik barnehage | Jernhagen barnehage
Rundevoll barnehage | Slettebø barnehage | Tusenbeinet åpen barnehage

INN#HOLD

Forord	3
Okka visjon, mål og verdier	4

DEL 1

Velkommen til Jernhagen barnehage	6
Dagsrytmen vår	7
Presentasjon av personalet	8
Årsoversikt	9
Satsingsområder for hele barnehagen 2022/2023	10

DEL 2

Okka visjon, mål og verdier	14
Barnehagens formål og innhold	15
Barns medvirkning	18
Barnehagen som pedagogisk virksomhet	20
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	20
Taushetsplikt og opplysningsplikt	21
Samarbeid med andre	21
Barnehagens arbeidsmåter	20
Samarbeid mellom hjem og barnehage	22
Barnehagens fagområder	23
Kommunikasjon, språk og tekst	23
Kropp, bevegelse, mat og helse	24
Kunst, kultur og kreativitet	25
Natur, miljø og teknologi	26
Nærmiljø og samfunn	27
Etikk, religion og filosofi	28
Antall, rom og form	29

FORORD

Alle barnehager er gjennom Barnehageloven og Rammeplan for barnehager pålagt å ha en årsplan, jf. Rammeplanen kap. 7. Årsplanen skal inneholde føringer fra lovverk, Rammeplanen og lokale gjeldende planer. Årsplanen skal si noe om hvordan en arbeider i den enkelte barnehage og hva en gjør i praksis i forhold til føringer i planverk. Årsplanen skal også representere barnehagen og gi god informasjon om barnehagens mål og hvordan personalet skal jobbe med områdene i et langtidsperspektiv og konkret for det året årsplanen gjelder.

- Ansatte i våre barnehager skal benytte årsplanen som et arbeidsdokument og utgangspunkt for det pedagogiske arbeidet med barna.
- Foreldrene i våre barnehager skal gjennom årsplanen få et godt innblikk i barnehagens arbeid, og se en klar sammenheng mellom de konkrete aktivitetene i barnehagen og de overordnede målene.
- Myndigheter, politikere, samarbeidspartene og andre interesserte skal også kunne få nødvendig informasjon om barnehagenes mål og arbeid.

**VERDIER
I EIGERSUND
KOMMUNE:**

**Løsnings-
orientert
Kompetent
Vennlig**

Barnehagens styrer har det faglige ansvaret for årsplanen og barnehagenes samarbeidsutvalg har ansvar for å fastsette årsplanen. Alt annet planverk som utarbeides lokalt i den enkelte barnehage bygger på felles kommunal årsplan.

Denne planen er skrevet i et samarbeid mellom de kommunale barnehagene og kommunen som barnehageeier. Planen er gjeldene for «okke», som et felles grunnlag, med felles profilering. Hver enkelt barnehage vil i tillegg presentere det som er gjeldene bare for dem.

SAMMEN FOR ALLE!

MAIL:

- 4

VERDIER:

TRYGGHET

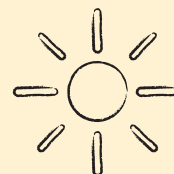
- Når barns behov for trygghet og omsorg blir ivaretatt, vil barnet føle seg betydningsfull.
- Barna har behov for god tilknytning og følelsen av tilhørighet – dette er kjernen i det å være et menneske og føle seg trygg.
- Når barnet har en følelse av trygghet og tilhørighet bidrar dette til at barnet kan delta og medvirke i fellesskapet.
- Når barnet er trygt kan det dannes vennskap og positive relasjoner med andre barn.

GLEDE

- For barn handler glede og trivsel om lek og vennskap i gode felleskap.
- Lek gir barna høy grad av motivasjon og lykke, de er her og nå og glemmer tid og sted.
- Lek er livsviktig for barns liv, og barn leker først og fremst fordi de liker å leke.

MESTRING

- Bygger barnets tro på seg selv.
- Fører til at barnet får gode erfaringer med å løse utfordringer i hverdagen.
- Når barnet mestrer livet i barnehagen opplever de mening, motivasjon og ny energi.
- I barnehagen møter vi barn med ulike forutsetninger og behov, men felles for dem alle er at de trenger å oppleve glede og mestring, sammen med andre barn og voksne.

Lek og glede i fokus

VELKOMMEN

til Jernhagen barnehage

Jernhagen barnehage er en kommunal barnehage med tre avdelinger som ligger like ved Arbeidskirka på Sørø - Eigerøy.

Vi er en barnehage med store gode lokaler og nær beliggenhet til naturen.

Vi har store avdelinger med puterom, lekerom og verksted. Her har barna rikelig med plass til å skape god lek. Uteområdet vårt består av flotte lekeapparater, bålhus, frukttrær, og små sykkelstier.

Like ved barnehagen har vi ett flott turområdet. Vi har ett nydelig terreng rett bak barnehagen hvor vi kan gå korte og lengre turer sammen med barna. Her har vi nylig laget en gapahuk, og natur lekeplass.

Vi har to turplass hvor vi har gapahuk, hengekøye og bål plass.

Vi er en aktiv barnehage som liker å være ute på tur.

Åpningstider

Barnehagens åpningstider er fra kl. 06.30 – 16.00 hver dag. Barnehagen er åpen hele året utenom jul og nyttårsaften. Onsdag før skjærtorsdag stenger barnehagen kl.12.

DAGSRYTME VÅR

Kl.06.30	Barnehagen åpner
	Lek
Kl.08.00	Frokost
Kl.09.15	Vi ønsker at alle barna er levert innen denne tiden slik at de kan få etablere seg i leken og være med på aktiviteter
Kl.09.30	Utelek/innelek/tur/aktiviteter
Kl. 10.30/ 10.45	Samling
Kl. 11.00	Lunsj
Kl. 11.45	Soving for de som trenger det
	Innelek/utelek
Kl. 14.00	Frukt
	Lek
Kl. 16.00	Barnehagen stenger

ÅPNER
06.30

STENGER
16.00

PRESENTASJON AV PERSONALET

Styrere

Cecilie Eikenes

Kine Voilås Nodland (40% barnehageåret 2022-2023)

OLE BRUM 3-6 ÅRS AVDELING

Pedagogisk leder

Tonje Myklebust
Per Sigurd Skadberg
May Helen Hetland Ervik

Assistent

Brit Reidun Aase

TIGERGUTT 0-3 ÅRS AVDELING

Pedagogisk leder

Karianne Øen

Barne- og ungdomsarbeider

Inger Johanne Gyland
Marianne Tengsareid

Fagarbeider

Heidi Mathiesen

NASSE NØFF 0-3 ÅRS AVDELING

Pedagogisk leder

Karianne Øen

Barne- og ungdomsarbeider

Marianne Tengsareid
Inger Johanne Gyland

Fagarbeider

Heidi Mathiesen

Miljøterapeut

Camilla Øgrey

Spesial pedagog

Ellen Kornelius

Gode relasjoner, trygghet og rom for lek
er det viktigste for alle avdelinger.

ÅRSOVERSIKT

2022/2023

MÅNED	TEMA	VIKTIGE DATOER
August-oktober	Å etableres i nye grupper tar tid, tilknytning, trygghet og lek står i fokus. Barns medvirkning. Lek og lekemiljø. Høsttid, med høsting av grønnsaker, kompostering og høstfest med selvplukkede epler og grønnsaker. Tegnspråk: tegn til årstiden. Lekebegrep: lekerutiner, ansatte går på «jakt» etter lekerutiner blant barna.	12.–13. august. Planleggingsdag. Barnehagen stengt. 15. august. Oppstart for barna. Brannvernuke uke 38 vi får besøk av brannbilen. FN-dagen 24. oktober. Høstfest. Foreldremøte 19. september, felles for alle barnehager i kommunen. Foreldremøte.
November-desember	Jul. Lek og lekemiljø. Barns medvirkning. Lekebegrep: lekerutiner, vi går på «jakt» etter lekerutiner blant barna. Tegnspråk: Tegn for jul.	Fredag 18. november. Planleggingsdag. Barnehagen stengt. Foreldresamtaler. Juleverksted. Luciafest.
Januar-februar	Lek og lekemiljø. Barns medvirkning. Vintertid: Forandringer i naturen, frost, is, snø. Lekebegrep: lekerabling, Vi går på «jakt» og ser etter lekerabling. Tegnspråk: Tegn for vinter.	Foreldremiddag. Karneval. 6. februar, Samisk nasjonaldag.
Mars-april	Lek og lekemiljø. Barns medvirkning. Påske. Vår: Naturen våkner til liv, såing, planting. Lekebegrep: Vi går på jakt og ser etter adgangsstrategier Tegnspråk: Tegn for vår/påske.	9. mars. Planleggingsdag. Barnehagen stengt. Barnehagedagen 2022, tirsdag 14. mars. Foreldresamtaler. Gul frokost. Barnehagen stenger kl. 12.00 onsdag 5. april. Foreldresamtaler. Foreldremøte.
April-mai	Lek og lekemiljø. Barns medvirkning. Vår: Naturen våkner til liv, såing planting. 17. mai. Lekebegrep: Vi går på «jakt» og ser etter rike/fattige leketemaer. Tegnspråk: Tegn for vår/17. mai.	 «17. mai-førfest» 19. mai. Planleggingsdag. Barnehagen stengt.
Juni	Lek og lekemiljø. Barns medvirkning. Sommertid, insekter og blomster. Lekebegrep: Vi oppsummerer og tar pulsen på leken i Jernhagen. Tegnspråk: Tegn for sommer.	Avslutningsfest for Albinbarna. Sommerfest.
Juli-august	Sommerbarnehage og ferieavvikling.	Planleggingsdager i august.

SATSINGSOMRÅDER

for hele barnehagen 2022/2023

Lek for lekens skyld

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barns egen kultur.» (rammeplanen for barnehagen 2017 side 16).

Kari Pape skriver:

– I ett lekefellesskap legges grunnlaget for barns vennskap med hverandre. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barnets trivsel og meningsskaping i barnehagen. (Lek og inkludering i barnehagen, 2020, side 19).

I år skal vi konsentrere oss om lek, lekemiljø, og barns medvirkning. Lek er barnas måte å være til stedet i verden på. Det er gjennom å få være med i lek, barna blir inkludert i fellesskapet i barnehagen (Kari Pape 2020). Barn har ulike uttrykk, og tilnærminger for å få leke. Vi som jobber i barnehage skal være lekekloke ansatte, som forstår disse signalene, og hjelper dem med å starte, verne og videreutvikle leken.

Temaene vi skal jobbe med på avdelingene, vil ta utgangspunkt i det barna er opptatt av, og fordype oss i det. Barn leker hendelser og temaer de har opplevd. Derfor jobber vi med temaer slik at vi kan ta det med inn i leken.

For å bli lekekloke ansatte og følge barnas interesser når vi velger temaer skal vi:

- Lære oss felles begreper for lek
- Lage inspirerende lekemiljø, og bruke en blanding av definerte og udefinerte materialer
- Delta i barns lek
- Prioritere tid til lek i våre planer
- Være tett på barna og lytte til de, slik at vi kjenner hva de er opptatt av og kan videreutvikle dette som temaer
- Gi impulser til leketemaer gjennom samlingsstunder, dialogisk lesing, skapende aktivitet og turer i nærmiljøet
- La leken få utfolde seg i naturen

Bærekraftig utvikling for fremtid

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn» (Rammeplanen for barnehager udir.no).

I Jernhagen er vi opptatt av å lære hvordan vi kan bevare naturen, miljøet og etterstrebe en bærekraftig utvikling. Vi kildesorterer, komposterer, dyrker, og følger de ulike årstidenes kjennetegn og løp.

Pedagogisk analyse for økt kvalitet

Alle barnehagene i Egersund er med på ett felles utviklingsarbeid i samarbeid med UIS hvor vi skal ta i bruk LP-modellen og pedagogisk analyse som verktøy for å øke kvaliteten i barnehagen. Dette går ut på at vi skal observere, analysere og knytte faglige overveielser til våre handlinger. Vi skal analysere hvilke faktorer som opprettholder at situasjoner blir som de er, og faglig vurdere tiltak for endringer. Dette verktøyet skal brukes når vi har utfordringer i miljø, når ett enkelt barn har det vanskelig, eller kunne analysere hvorfor noe fungerer bra. Verktøyet skal gjøre oss bevisst våre avgjørelser, og faglig gjøre dem.

For å få til dette arbeidet i Jernhagen bruker vi personal-, avdelingsmøter og «tett på» møter med PPT og øver oss på LP-modellen.

Tegnspråk

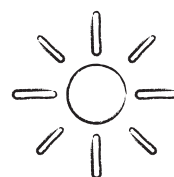
I Jernhagen barnehage bruker vi tegnspråk som støtte i kommunikasjonen med barna.

Statped skriver:

– Tegnspråk kan være en ressurs for alle barn, enten de er hørselshemmet, har språkproblemer, er for små til å ha utviklet talespråk eller er fremmedspråklige.

– Et lite barn skjønner mye og har mye på hjertet, uten at det har ord til å fortelle om dette. Tegn lar små barn komme i gang med kommunikasjon før de klarer å bruke talespråk. Det fører til mindre frustrasjon hos både barn og voksne.

Hos oss er målet at vi skal bruke tegnspråk i alle dagligdagse situasjoner i løpet av barnehagedagen. Barnehagen får veiledning fra Statped for å kunne bygge opp tegnspråk kompetansen hos barn og voksne.

Årsplan 2022-2023

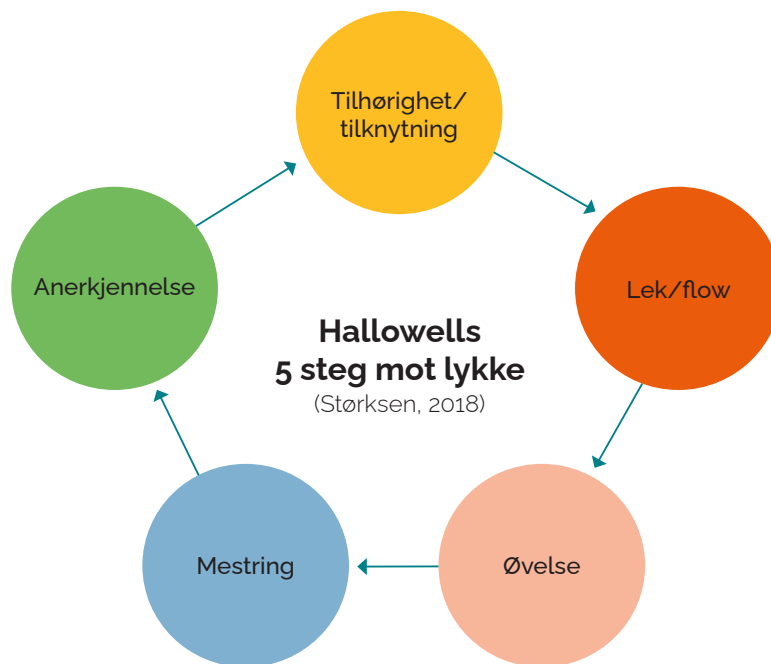
13

Lek og glede
i fokus!

1. «I okka barnehage» ser vi barn som er trygge og hører til.
2. «I okka barnehage» ser vi lekesterke barn.
3. «I okka barnehage» ser vi barn som får muligheter til å prøve å feile.
4. «I okka barnehage» ser vi glede og vennskap.
5. «I okka barnehage» ser vi barn som blir sett møtt og forstått.

Se side 5 for «Våre verdier»

Barnehagens formål og innhold

Omsorg, lek, læring og danning danner på en måte fire sentrale og grunnleggende søyler for det helhetlige pedagogiske arbeidet som skjer i barnehagene våre. Rammeplanen krever av oss at vi skal vise hvordan vi jobber med nevnte områder for å omsette intensjonene som ligger til grunn i rammeplanen.

Vi har valgt å bruke Edvard M. Hallowells teori og lykke-sirkel som utgangspunkt for å vise og synliggjøre hvordan vi jobber for å fremme allsidig utvikling i en helhetlig sammenheng.

Det å fremme lykke i barndommen er en investering for livet. Hallowells lykkesirkel skal ses som en evig forsterkende sirkel, der målet er at barnet skal få oppleve denne sirkelen hele tiden, helst gjennom hele livet. Livsglede og livsmestring er viktige verdier i rammeplanen, og i lykke-sirkelen koples dette mot lykke. I barnehagene har vi ansvar for å bygge opp om barns psykiske helse, samt bygge grunnlaget for at barna utvikler et godt selvbylde.

De fem temaene i sirkelen bygger på hverandre, og det starter med tilknytning og tilhørighet. Dette mener Hallowell er den første byggesteinen for en lykkelig barndom.

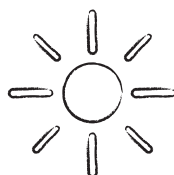
Det neste steget er lek/flow som han mener er essensiell i barns liv. Leken gir grunnlag for øvelse ved å prøve å feile, som igjen gir barnet utholdenhet og disiplin. Når barnet får øvd seg vil det etter hvert kjenne på den gode mestringsfølelsen og føle lykke, og barnet opplever at det bidrar og anerkjenner seg selv.

Hvordan jobber vi med disse fem byggesteinene for å nå vår visjon, verdier og mål:

TILHØRIGHET/TILKNYTNING

«Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barn får ta del i og medvirke i felleskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen» (Rammeplanen 2017 s. 7).

Menneskers behov for god tilknytning og følelsen av tilhørighet er selve kjernen i det å være et menneske. Tilknytning oppstår når barn kjenner nærhet og trygghet overfor de voksne rundt seg. Når barns behov for nærhet, trygghet, og omsorg blir møtt, vil barn føle seg betydningsfull og ivaretatt.

Menneskers behov for god tilknytning og følelsen av tilhørighet er selve kjernen i det å være et menneske.

Tilknytningsrelasjonen i barndommen vil følge barnet i ungdomsårene og videre i voksenlivet. Foreldrene er den viktigste tilknytningspersonen, og barnehageansatte kommer på en god andreplass. De ansatte må ha god kunnskap om tilknytningsteori for å være gode sekundær voksne for barna i barnehagen. Barn trenger å erfare at de alltid kan vende tilbake til den «trygge basen» for trøst, oppmuntring og hjelp. Samtidig må barna oppleve at de voksne er følelsesmessig tilgjengelig. De trygge voksne skal ikke bare trøste og støtte, de skal også oppmuntre til utforskning og lek.

For at barna skal bli gode og trygge, må en jobbe aktivt og bevisst med tilknytning i barnehagene.

Slik gjør vi det i okka barnehage:

- Vi organiserer oss i avdelinger/grupper for å oppleve gruppetilhørighet med faste barn og voksne.
- Vi deler oss i mindre grupper når det lar seg gjøre.
- Vi har foreldreaktiv oppstart der barnets behov står i fokus.
- Vi har gode overganger ved avdelingsbyte og overgang barnehage-skole.
- Vi bruker observasjoner for å sikre god kvalitet i relasjonene i samspill mellom barn - barn og voksne.
- Vi bruker trygghetssirkelen aktivt i hverdagen som et redskap for å inkludere alle barn i fellesskapet.
- Vi tar alle barn på alvor og møter dem ut fra deres behov.
- Vi løfter frem mangfoldet som en ressurs i barnehagen.

LEK/FLOW

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes» (Rammeplanen 2017 s. 20).

Leken er viktig del av en lykkelig barndom. Lek kan beskrives som lystbetont, frivillig, tilfredsstillende og er en aktivitet for aktivitetens egen skyld. Lek er kjernen i barnehagen og bør vektlegges ved å komme i første rekke. Barnehagens viktigste samfunnsmandat er å støtte opp om, gi plass for leken og sørge for at alle barn har en plass i det lekende fellesskapet. Gjennom spesielt rollelek, har barnet mulighet til å uttrykke og bearbeide følelser og opplevelser. Barnet leker virkelige hendelser og leker dem igjen og igjen.

Personalet må starte, verne og videreutvikle leken sammen med barna. Barna bruker leken som et kommunikasjonsmiddel med seg selv og med verden. Derfor er det viktig at det skapes et klima i barnehagene som er preget av humor og glede. Når vi legger til rette for barns selvvalgte lek gir vi dem de beste vilkårene til medvirkning og ytringsfrihet.

Slik gjør vi det i okka barnehage:

- Vi setter av tid og prioriterer leken gjennom hele dagen.
- Vi har lekekloke voksne som er med og starter, verner og videreutvikler leken.
- Vi har felles språk for lek.
- Vi har fokus på det fysiske miljøet og lager inspirerende lekemiljø.
- Vi tar «puls på leken» 2 ganger i året.
- Vi har lekeombud i hver barnehage.

ØVELSE

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske felleskap» (Rammeplanen s.21).

«Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon

Barn som har venner i barnehagen er de som trives best.

og gir mulighet for å tilføre nye opplevelser og erfaringer i barnehagen». (Rammeplanen 2017 s. 43).

Når barn leker får de muligheter til å prøve å feile. I en god barnehage får barna mange muligheter til øving, og dette er med på å øke utholdenhet og konsentrasjon hos barnet.

Kvaliteten på disse prosessene har mye å si for barns mestring, utvikling og læring i barnehagen. Barna må kjenne at de mestrer ulike utfordringer. Når barn får øve seg i lek, sosialt samspill og språk i positivt klima vil de etter hvert føle på en tilhørighet. Vårt hovedmål er å etablere gode læringsmiljøer med stor takhøyde.

Slik gjør vi det i okka barnehage:

- Vi har felles retningslinjer for pedagogisk praksis.
- Vi støtter opp og veileder i lek, sosialt samspill og har fokus på de gode prosessene i relasjonene.
- Vi har en kultur med «stor takhøyde», og møter alle barn med raushet og forståelse.

MESTRING

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre.» (Rammeplanen 2017 s. 22).

Når vi er sammen med barn i barnehagen, er det viktig at vi møter dem med interesse og engasjement. Vi må verdsette dem for den de er, deres innsats og interesse underveis i læreprosessen. Denne måten å møte barn på vil fremme deres evne til å ha et «lærende tenkesett» der de oppdager at prøving og feiling er en del av hverdagen. Voksne må hjelpe barna og møte dem med forståelse, som kan gi dem troen på at det nytter å øve på nye ting for å forbedre oss.

Barn som har venner i barnehagen er de som trives best.

Vi er opptatt av det enkelte barns personlige utvikling og læring. Når barna lærer å mestre livet i barnehagen på en god måte ut fra deres forutsetninger og ferdigheter, gjør vi dem mer robuste slik at de takler utfordringene som de vil stå overfor senere i livet.

Slik gjør vi det i okka barnehage:

- Vi støtter barns identitet og selvfølelse.
- Vi tilrettelegger for meningsfulle aktiviteter og opplevelser for alle barn.
- Barna bruker sine resurser sammen med andre barn og voksne.
- Vi er genuint interessert i hvert enkelt barn.

ANERKJENNELSE

«Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktig verdier som skal gjenspeiles i barnehagen.» (Rammeplanen 2017 s. 7).

God anerkjennelse har stor betydning for barns psykiske helse. Å se, godkjenne, erkjenne og styrke barnet er anerkjennelse. Voksnes grunnleggende forståelse i samspillet med barnet er avgjørende for hvordan barnet utvikler seg til å bli den beste utgaven av seg selv.

Slik gjør vi det i okka barnehage:

- Vi ser, møter og forstår hvert enkelt barn
- Vi møter alle barn med åpenhet, varme og interesse
- Vi viser omsorg for hvert enkelt barn og deres familie
- Vi tar barns opplevelser på alvor, og er lydhør for barns uttrykk.

§ 3

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.»

Barnehageloven § 3

Barns medvirkning

DET JURIDISKE GRUNNLAGET

• Barnehageloven §1:

«Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger».

• Barnehageloven § 3:

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.»

«Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet».

• Grunnloven §104:

«Barn har krav på respekt for menneskeverdet sitt. Dei har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølv, og det skal leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget».

«Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vera eit grunnleggjande omsyn. Born har rett til vern om den personlege integriteten sin. Dei statlige styresmaktene skal leggja til rette for utviklinga til barnet og mellom anna sjå til at det får den økonomiske sosiale og helsemessige tryggleiken som det treng, helst i sin eigen familie.»

• FN barnekonvensjonen artikkel 12 nr. 1:

Barnets rett til å gi uttrykk for sin mening.

«Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet».

Artikkel 3:

«Voksne skal gjøre det som er best for barn».

Artikkel 42:

«Staten skal på forskjellige måter sørge for at alle barn og voksne får kjennskap til Konvensjonen om Barnets rettigheter og at rettighetene blir respektert og overholdt.»

Barnets 7 helserettigheter (Arne Holte);

- Identitet og selvrespekt
- Mening i livet
- Mestring
- Tilhørighet
- Trygghet
- Deltakelse
- Fellesskap

Barna skal få delta aktivt i hverdagsoppgaver og erfare at deres innsats betyr noe for fellesskapet.

Slik jobber vi med barns medvirkning:

- Personalet skal SE, ANERKJENNE og være oppmerksomme på barns meninger, ytringer og behov. Det er viktig at personalet søker å se, forstå og tolke barnas intensjoner gjennom måten de formidler seg på, enten dette skjer verbalt og/eller gjennom kroppsspråk, mimikk og gester.
- Medvirkning og trivsel henger nøye sammen. Personalet skal være både lekesensitive og lekekloke. Dette kan for eksempel være at personalet ser at barna er opptatt av et tema og da skaper rom for at leken og utforskningen av temaet barna er opptatt av får utvikle seg.
- Barna skal få delta i aktivt i hverdagsoppgaver og erfare at deres innsats betyr noe for fellesskapet. Små barn vil ofte gjøre det samme som de voksne. Å få delta aktivt, kan for eksempel være å få bli med å dekke bordet, koste gulvet, vaske bordet, rydde, hente post osv.
- Barna inkluderes i planlegging og vurderingsarbeid. Barna kan for eksempel være med og planlegge turer, fester og aktiviteter. Barna kan være med å vurdere ulike forhold som angår dem.
- Barns ytringer skal respekteres. Det skal være trygt å si sin mening, og de skal oppleve å ha reell innflytelse.
- Utformingen av det fysiske rommet har stor pedagogisk betydning og omtales også som den tredje pedagog.
- Et fysisk miljø i barnehagen skal appellere til aktuell aldersgruppe og samtidig tilrettelegge og utfordre i forhold til neste utviklingssteg.
- I det fysiske rommet skal barna finne materiell og utstyr som er lett tilgjengelig, slik at barna kan ta egne valg.
- Plassering og utvalg av leker skal invitere til lekelyst, fantasi og selvstendighet.
- I «okka barnehage» legges det vekt på aktiv deltakelse i beslutningsprosesser.
- I «okka barnehage» er det avsatt god tid og plass til barnas egen selvvalgte lek.
- I «okka barnehage» brukes samspillsobservasjoner for å observere de voksnes relasjonskompetanse.
- I «okka barnehage» tas barna aktivt med i planlegging av aktiviteter.
- I «okka barnehage» brukes barnesamtaler med de eldste barna.
- I «okka barnehage» er personalet beredt til å endre planer for å ivareta barns medvirkning og initiativ.

DEMOKRATI OG DEMOKRATIFORSTÅELSE

Gjennom aktiv deltakelse i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal være et inkluderende fellesskap der forskjellighet respekteres og positive holdninger til det å leve sammen i fellesskap støttes. Barna skal få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevne og språklige ferdigheter.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

PLANLEGGING

Planlegging av virksomheten har til hensikt å bidra til at de menneskelige og materielle ressursene, nærmiljø og naturområder nyttes til beste for barna. Når vi planlegger tar vi utgangspunkt i overordnede lovverk og rammer, kunnskap om barns utvikling og læring individuelt og i gruppe, observasjon, dokumentasjon, refleksjon og vurdering, samtaler med barn og foreldre. Planlegging skriftliggjøres både i interne og eksterne dokumenter.

Aktuelle dokumenter er:

- Årsplan
- Månedssplan
- Aktivitetsplaner
- Rutineoversikter og ansvarsfordelinger osv.

DOKUMENTASJON

Å dokumentere handler om å synliggjøre. I barnehagene våre ønsker vi at dokumentasjon i størst mulig grad skal fungere som pedagogisk dokumentasjon. Vi kan kalle dokumentasjonen pedagogisk når vi bruker dokumentasjonen til å reflektere over barnas læreprosesser og bruker den til å videreutvikle gode pedagogiske prosesser i barnehagen.

Hvem dokumenterer vi for:

For barna: Det er viktig for barna at hverdagsliv, ting de er med på og prosjekter jevnlig blir dokumentert gjennom tekst, bilder og ulike estetiske uttrykk. Dette kan hjelpe barna til å gjenkalle og huske det de har vært med på. Barna vil også lettere kunne delta i samtale og refleksjon omkring erfaringene sine.

For foreldrene: Foreldrene får informasjon om hva barnet opplever, lærer og gjør i barnehagen.

For personalet: Personalet bruker dokumentasjon som grunnlag for å diskutere og reflektere over praksisen i barnehagen. Dokumentasjon er også et viktig verktøy for å kunne dele kunnskap og erfaringer med kolleger.

For barnehagen: Vi bygger opp kunnskapskapitalen i barnehagen når vi aktivt bruker dokumentasjon og reflekterer rundt det vi gjør med og for barna.

For samfunnet: Å vise fram og formidle dokumentasjon på det som skjer i barnehagen gir mulighet for profilering og gi andre mulighet for å få innsikt i virksomheten.

VURDERING

I barnehagen vurderer vi jevnlig det arbeidet vi gjør for å sikre at vi har nådd de mål vi har satt oss. Det som vurderes er det enkelte barns utvikling og trivsel, eventuelle spesialpedagogiske tiltak, barnehagens aktiviteter, bruk av inne og utemiljø osv.

Vurdering skjer kontinuerlig på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.

Noen ganger setter vi fokus på spesielle temaer hvor personalet deler sine erfaringer med hverandre, drøfter og legger opp nye strategier/opplegg hvis det er nødvendig. Hensikten er å bidra til at vi stadig videreutvikler praksis og fornyer oss i tråd med dagens behov.

Barn, foreldre, FAU/SU er viktige deltagere og informanter i forhold til vurdering og inkluderes i arbeidet.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene vi velger i barnehagen viser hvordan vi ivaretar barnas behov for lek og omsorg, hvordan vi fremmer læring og dannelse som igjen gir barna mulighet for medvirkning. Vi bruker varierte arbeidsmåter som tar utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ. Arbeidsmåtene skal bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon for barna som gir dem mulighet til å få nye erfaringer og opplevelser

i barnehagen. Personalet skal gi barna varierte inntrykk slik at de får mulighet til å uttrykke seg på forskjellige måter. Det skal veksles mellom spontane og planlagte aktiviteter. Inkludering av nærmiljø og lokale forhold er viktig ved planlegging og gjennomføring av ulike aktiviteter. Barnehagen må jevnlig vurdere om valg av arbeidsmåter bidrar til å realisere rammeplanen.

Taushetsplikt og opplysningsplikt

Alle som jobber i barnehage har taushetsplikt når det gjelder personlige forhold, og meldeplikt/opplysningsplikt ved mistanke om mishandling og annen omsorgssvikt.

Samarbeid med andre

For å kunne gi et mest mulig helhetlig tilbud, samarbeider barnehagen også med andre faggrupper i kommunen:

- Overgang fra barnehage til skole: egen plan
- Utvidet ressursteam/URT (et eget team i barnehagen bestående av representanter fra hjelpetjenestene; ppt, barnevern, helsesøster og styrer. URT er et lavterskel tilbud for foreldre og barnehage der problemstillinger kan drøftes.
- PPT: Pedagogisk psykologisk tjeneste er et støtte- og hjelpeapparat for barnehage og skole. PPT er en sakkyndig instans ved tilråding om spesialpedagogisk hjelp.
- Andre barnehager: vi samarbeider med andre barnehager, i forhold til felles utfordringer og mål.
- BTI – bedre tverrfaglig innsats. En samarbeidsmodell som skal bidra til at vi som jobber med barn vet hva vi skal gjøre dersom vi blir bekymret. Barn og foreldre skal oppleve å få rask og riktig hjelp.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Det er barnehagens ansvar å legge til rette for og ha god dialog med foreldrene, og målet skal alltid være barnets beste!

Det gode samarbeidet og gode relasjoner mellom foreldre og personalet om det enkelte barn, bidrar til å skape trygghet og sammenheng i det enkelte barns liv.

Vi har som mål å skape et godt foreldresamarbeid gjennom:

- den daglige kontakten når barnet blir levert og hentet i barnehage
- oppstartsamtaler når barnet begynner i barnehagen
- foreldresamtaler om det enkelte barn 2 ganger i året
- felles arrangementer for barn, foreldre og personale
- foreldremøter
- god informasjon

Foreldrerådet og samarbeidsutvalget er møteplasser som gir foreldrene mulighet til å påvirke, fremme felles interesser og medvirke i barnehagen på en aktiv måte.

Samarbeidsutvalget fastsetter barnehagens årsplan, og blir forelagt saker som er viktig for barnehagens innhold og virksomhet. Oppdatert informasjon om medlemmene i samarbeidsutvalget finner du på barnehagens nettside.

OVERGANGER

Når barnet begynner i barnehagen legger vi til rette for en foreldreaktiv tilvenningsperiode. Foreldrene oppfordres til å være sammen med barnet i hele dager i opptil en uke. Vi ønsker da at foreldrene deltar i barnehagens hverdag og får ansvar for sitt barn sammen med primærkontakten de første dagene. Målet er å bygge opp god tilknytning til primærkontakten, slik at det skapes gode relasjoner og en god og trygg barnehagestart for barnet.

Når barnet skal bytte avdelinger har barnehagene laget prosedyrer for hvordan barna og foreldrene kan få en god overgang fra småbarnsavdeling til stor avdeling.

Ved overgang fra barnehagen til skolen legger vi vekt på at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte. Vi vil at de skal møte skolen med nysgjerrighet, følelse av mestring og tro på seg selv. Vi ønsker at de skal ha med seg gode erfaringer, kunnskaper og ferdigheter fra barnehagetiden, slik at de kan møte skolen på en robust måte. Eigersund kommune har utarbeidet en egen plan for overgangen mellom barnehage og skole. Planen finner dere på Eigersund kommune sine nettsider.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

(Barnehageloven § 1)

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

(Barnehageloven § 4)

Dette legger vi vekt på
i «okke barnehage» når det gjelder:

Kommunikasjon, språk og tekst:

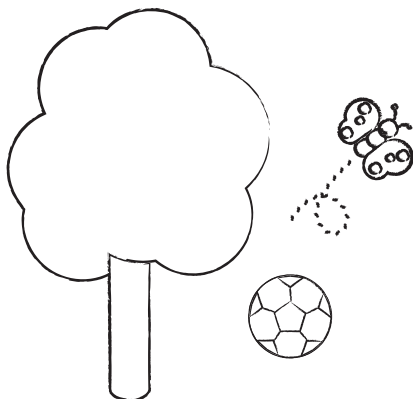
0-3 ÅR	3-6 ÅR
De voksne setter ord på det vi gjør, og bader barna i språk.	Vi har tilgang til bøker på avdeling, og bytter ut bøkene jevnlig.
Vi gir respons på barna sitt non-verbale språk og er bevisst vårt eget.	Aktiv bruk av bibliotek, og deltar på fortellerstund.
Vi bruker sanger, rim, regler gjennom hele barnehagedagen.	Vi bruker litteratur som verktøy for å sikre språkstimulering. Barna skal få erfaring med og vekke glede innenfor litteraturen: Sanger, tekst, rim, regler, fortellinger etc. Variasjon, bredde og dybde.
Vi leser bøker tilpasset barnets alder.	Bruke språket for å uttrykke følelser, tanker og erfaringer, til å løse konflikter og til å skape positive relasjoner i lek og annet samvær.
Vi forteller og dramatiserer eventyr.	Bruk av digitale verktøy (PC, Ipad, kamera, Bee Bot).
Vi lærer barna navn på det nære, f. eks. familien, maten på bordet, miljøet rundt oss.	Bruke språkverktøy for eksempel snakkepakken, språklek, grep om begreper, språkkisten, lær meg norsk før skolestart og dialogisk lesing.
Vi skal være i stand til å tolke barns følelser og signaler, samt hjelpe dem til å uttrykke seg.	Gi barna erfaring med dramatisering.
Vi oppmuntrer barna til å lytte til hverandre.	Egne aktiviteter og lek for 5-åringene.
De voksne gir rom for og stimulerer til rollelek.	Utforske og gjøre seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver gjennom lese- og skriveaktiviteter.
Vi støtter barna til å bruke språket i leken.	Vi bruker språk i lek og samspill med hverandre.
Vi tilrettelegger lekemiljøet slik at det bidrar til språkutvikling.	Vi bruker litteratur som verktøy for å få felles leketema for å sikre språkutvikling.
Vi tar god tid i stell- og garderobesituasjonen.	
Synliggjøre det kulturelle mangfoldet og gi det plass i barnehagehverdagen.	
Barnehagen jobber for at de flerspråklige barna skal utvikle funksjonelt språk på norsk og på morsmål.	
Vektlegge konkretisering og visualisering i hverdagen.	

– VI SKAPER
ET GODT
SPRÅKMILJØ

Dette legger vi vekt på
i «okka barnehage» når det gjelder:

Kropp, bevegelse, mat og helse

0-3 ÅR	3-6 ÅR
Bli servert sunn og variert mat og få ulike smaksopplevelser.	Bevisstgjøre barna på hva som er sunn mat.
Være med å lage mat.	Lære/bli presentert for ulike type mat.
Gode samtaler rundt bordet.	Være med på å lage mat som er relevant for sesong.
Legge til rett for at barna skal lære og kle seg.	Gode samtaler rundt bordet.
Sikre en god overgang med bleieslutt .	Legge til rette for at barna skal kle seg selv.
God hygienerutiner.	Sikre en god overgang med bleieslutt.
Dekke behov for søvn og hvile.	Gode hygienerutiner.
Blir kjent med begreper om kropp, sanser, følelser.	Bli trygg på egen kropp og få en positiv selvoppfatning.
Fremme gode sanseopplevelser.	Ha fysisk aktivitet inne som dans, sangleker, hinderløype og trampoline.
Ha fysisk aktivitet inne som dans, sangleker, hinderløype og trampoline.	Ha fysisk aktivitet ute, som hinderløype, balanse, skli, klatre, sykle, hoppe, ballek og sangleker.
Ha fysisk aktivitet ute, som hinderløype, balanse, skli, klatre, sykle, hoppe, ballek og sangleker.	Lengre turdager som fremmer gode naturopplevelser i variert terreng.
Daglig utelek.	Hygge ved måltid ute – bål.
Ukentlig turdag.	Lære å vise respekt for naturen, kunne ta vare på nærmiljøet.
Barna skal ha nok fysisk boltreplass både inn og ute.	Plukke søppel.
	Ro og hvile for de som trenger det.
	Vi har temasamlinger i løpet av året som skal bevisstgjøre barna rundt egen kropp, egne og andres grenser.
	Vi gir barna opplevelser som utfordrer, og lar dem kjenne på egne grenser.

Dette legger vi vekt på
i «okka barnehage» når det gjelder:

Kunst, kultur og kreativitet

0-3 ÅR	3-6 ÅR
Barn skal ha rikelig tilgang til bøker, bilder, instrumenter, utstyr til å kle seg ut med, og variert materiell og verktøy for kreativitet.	Barna skal ha daglig tilgang til bøker, bilder, instrument, utstyr til å kle seg ut med, og rikelig variert materiell og verktøy for skapende virksomhet.
Skape tilstrekkelig rom for aktiviteter for å utøve og nyte estetiske inntrykk og uttrykksformer.	Barna skal lære og lytte, observere og uttrykke seg i gjennom allsidig møte med og refleksjon over kultur, kunst og estetikk.
Ha ett bevisst forhold til samspillet mellom kunst, kultur og barnas lek.	Inspirere til at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.
Inspirere til at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.	Faste sangersamlinger og eventyrsamlinger.
Faste sangersamlinger og eventyrsamlinger.	Kulturformidling av lokal, nasjonal og internasjonal kultur.
Formidling av lokal, nasjonal og internasjonal kultur.	Oppleve glede og stolthet over egen kultur og tilhørighet.
Bearbeide inntrykk med ulike metoder: samtale, drama lek, forming, dans, sang-musikk.	Få mulighet til å utvikle sin personlige uttrykksform.
Dramalek.	Museumsbesøk, galleri.
Sansing.	Teaterbesøk.
Fokus på prosess.	Bokens dag/kino besøk.
Møte ulike materialer med nysgjerrighet og utforskertrang.	Byvandring.
Uttrykke seg estetisk gjennom lek.	Få impulser til skapende virksomheter og felles leketema gjennom møte med eventyr, fortellinger, bøker og samlingstunder.
	Tilgang på udefinerte og ulike materialer til å bruke i leken.
	Ta i bruk gjenbruksmaterialer i lek og forming.
	Bearbeiding av inntrykk og kommunikasjon/formidling gjennom: tekstskapning, fortelling, sang-musikk, forming, dans og dramatisering.
	Media og kommunikasjon.
	Dramalek, rollelek, dramatisering.

Dette legger vi vekt på
i «okke barnehage» når det gjelder:

Natur, miljø og teknologi

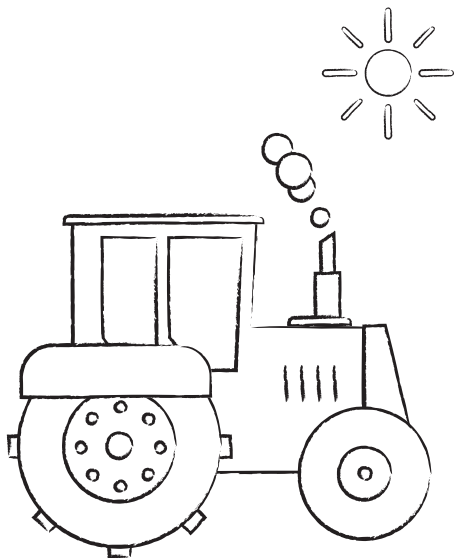
0-3 ÅR	3-6 ÅR
Rike sanseopplevelser av ulike naturelementer for eksempel; sand, gress, stein, snø, kongler, mose osv. Stimulere den taktile sansen.	Fremme gode opplevelser og kunnskap knyttet til de ulike årstidene.
Korte turer i nærområdet, oppleve variert terreng og gode naturopplevelser.	Gode naturopplevelser i nærmiljøet og lokalsamfunnet.
Bli kjent med årstidene ved å være ute i allsalgs vær.	Få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling.
Lære å ta vare på naturen og få en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling.	Bli kjent med dyr, dyreliv og planter.
Pirre nysgjerrigheten og utforske naturens mangfold.	Bruke bøker og digitalt verktøy for å finne svar på spørsmål sammen med barna.
Eksperimentere med naturfenomener og fysiske lover; se at pinne flyter nedover i bekken, eller at snøen smelter til vann o.l.	Gjøre ulike eksperimenter knyttet til naturfenomener og fysiske lover.
Legge til rette for barns møte med dyr. Få kjennskap til småkryp og dyreliv gjennom egen erfaring, bøker og lignende. Formidle nysgjerrighet og undring.	Få oppleve naturen som arena for lek og læring.
Plante, så og høste.	Fremme varierte friluftsopplevelser.
Få erfare kildesortering.	Få erfaring og kunnskap om kildesortering.
Sanse utforske, få konkrete erfaringer i forhold til tekniske apparater, f. eks kopimaskin, vaskemaskin, matlaging.	Bli bevisste på hva som forsøpler naturen og lære å ta vare på naturen.
	Systematisere, beskrive, samtale og legge til rette for felles undring.
	Lage konstruksjoner av ulike materialer.
	Får kjennskap til menneskets livssyklus.
	Gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger. Delta i samtaler.
	Utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna.

Dette legger vi vekt på
i «okka barnehage» når det gjelder:

Nærmiljø og samfunn

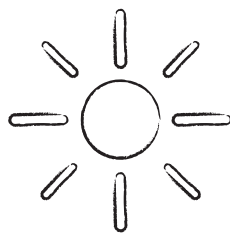
0-3 ÅR	3-6 ÅR
Barna skal erfare at de er en del av en større gruppe og føle gruppetilhørighet.	Lære om trafikk og trafikkregler.
Barna skal få bidra på sitt nivå og være med og medvirke i sin egen barnehagehverdag.	Kjennskap til brannvern gjennom for eksempel Bjørnis, Eldar og Vanja.
Bli kjent med barnehagens nærområde, institusjoner og steder.	Kjennskap til førstehjelp gjennom for eksempel Henry/evt. kurs med Røde Kors.
Introdusere nærmiljøet gjennom ulike turer.	Benytte seg av ulike kulturarrangement.
Bli kjent med ulike tradisjoner og delta i feiringer som barnehagen markerer; for eksempel FN-dagen, jul, påske, 17. mai, sommerfest m.m.	Bli kjent med ulike tradisjoner og delta i feiringer som barnehagen markerer; for eksempel FN-dagen, jul, samenes nasjonaldag, påske, 17. mai, sommerfest m.m.
	Gi barnet kjennskap til landet vi bor i.
	Bli kjent med byen Egersund.
	Bli kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner for eksempel gjennom byvandring.
	Fokus på gruppetilhørighet, vennskap, samspill og gode relasjoner mellom barn, og mellom barn og voksne.
	Gi barna erfaring med demokrati.
	Kirkebesøk i forbindelse med jul.
	Besøke eldre/Livsgledebarnehage.
	Aktiv bruk av nærmiljøet.
	Bli kjent med tradisjoner, levesett og familieformer.
	Få kjennskap til samisk kultur, musikk og samisk identitet.

Dette legger vi vekt på
i «okka barnehage» når det gjelder:

Etikk, religion og filosofi

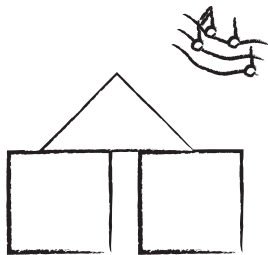
0-3 ÅR	3-6 ÅR
Gi rom for undring, tenkning, samtaler og fortellinger.	Vi skal møte barnet med respekt for deres tro, spørsmål og undring.
Vi markerer kristne høytider og tradisjoner.	Vi markerer kristne høytider og tradisjoner.
Formidle livssynsmangfold.	Erfare grunnleggende verdier i den kristne og humanistiske tradisjonen, og bli kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen. Eks: Vi markerer når barn/familier feirer ID.
Erfare grunnleggende verdier i den kristne og humanistiske tradisjonen.	Voksne skal være bevisst vårt barnesyn, vi ser barnet som subjekt.
Voksne skal være bevisst vårt barnesyn, vi ser barnet som subjekt.	Forskjellighet er en del av barnehagens verdigrunnlag.
Forskjellighet er en del av barnehagens verdigrunnlag.	Få en forståelse av at det er mange måter å forstå, og leve livet på.
Voksne skal jobbe ut fra barnehagens verdigrunnlag og utøve gode holdninger og verdier: hvis du ikke har god grunn for å si nei, skal du si ja.	Voksne skal jobbe ut fra barnehagens verdigrunnlag og utøve gode holdninger og verdier: hvis du ikke har god grunn for å si nei, skal du si ja.
	Fremme rollelek som en arena for å erfare demokratiske prosesser og øve seg på å fungere i gruppesammenheng.
	Bruke verktøy som for eksempel Start, Steg for Steg, Pinnsvin og Kanin.
	Vi skal hjelpe barnet til å løse konflikter på en konstruktiv måte.

Dette legger vi vekt på
i «okka barnehage» når det gjelder:

Antall, rom og form

0-3 ÅR	3-6 ÅR
Bruke sanger og regler med takt, bevegelse og gjentakelse.	Synge sanger som inneholder telling. Sang og musikk med takt, bevegelse og gjentakelse.
Bruke klosser, baller og lignende for at barna skal bli kjent med ulike former.	Diverse spill; lotto/memory, brettspill/kort mm.
Telle i dagligdagse situasjoner, kjenne tallrekken 1-2-3.	Erfare ulike symboluttrykk som tallremse, bokstaver, trafikkskilt.
Sanse og oppleve forholdsbegreper som stor/liten, over/under og så videre.	Oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger.
Sortering: Etter farge/form/lik/ulik.	Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper.
Oppdage og utforske strukturer og se sammenhenger, finne ting som hører sammen.	Oppdage og utforske strukturer og sammenhenger.
Være kreativ og skapende.	Leke og eksperimentere med tall, mengder og telling, og få erfaring med ulike måter å uttrykke dette på.
Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse; tumlelek.	Erfare størrelser i omgivelsene og sammenligne likheter og forskjeller.
	Undersøke og gjenkjenne egenskaper ved former og sortere dem på forskjellige måter.
	Stimulere og støtte barnets evne og utholdenhet i problemløsning.
	De voksne skal legge til rette for matematiske erfaringer gjennom barnas lek og hverdag. De voksne bør berike barna med matematiske ideer og utdypende samtaler om antall, rom og form.
	Lek med konstruksjonsmateriale, naturmaterialer, loose parts play.
	Utforske og oppdage matematikken i teknologien, naturen, kunst og kultur.

Jernhagen barnehage

Skøyteveien 2, 4370 Egersund

Telefon: 51 46 52 52

Mail: jernhagenbh@egersund.kommune.no

www.jernhagen.barnehage.egersund.no

**EIGERSUND
KOMMUNE**